

Sortsforsøk i åkerbønner

I sammendraget for 4 felt på Østlandet, har Birgit gitt høyest avling av markeds-sortene. Tiffany og Stella ligger noe under Birgit i avling, mens Loki har gitt høyest avling. Loki har ikke vært i salg i Norge. I Vestfold ga Trumpet størst avling. Birgit, Tiffany og Victus klarte seg godt, mens Stella gjorde det dårlig. I Østfold kom Loki best ut, med Birgit like bak.

Nandor Siles
Rådgiver

Bjørn Inge Rostad
Rådgiver

I NLR, Østlandet hadde vi to sortsforsøk i åkerbønner, ett i Vestfold og ett i Østfold. Resultater fra disse forsøkene blir presentert etter sammendragsresultatene.

Sammendrag

Sted	Sådato	Høstedata	Sum døgngader °C (basis temp. = 5°C)
NLR - Østfold	03/05	02/10	1528
NLR - Vestfold	26/04	04/10	1499
NLR - Agder	08/05	27/09	1480
NIBIO - Apelsvoll	07/05	23/10	1360

Sykdomsregistreringer, sammendrag

Det ble registrert en del sykdom i denne forsøksserien. Ikke så stor variasjon av angrep av sjokoladeflekk, Det er notert minst angrep av sjokoladeflekk på sorten Loki. Mest angrep av gråskimmel har vi på sortene Stella, Daisy og Allison.

Tabell 1. Siste sykdomsregistreringer, sammendrag

	Sort	Sjokoladeflekk (%)	Gråskimmel (%)	Bønne bladflekk%	Sein legde (%)	Bestandshøyde (cm)
2	Tiffany	14	8	4	15	158
4	Daisy	18	17	4	9	156
6	Bolivia	20	11	3	8	143
8	Futura	15	9	2	13	158
10	Loki	11	9	1	23	136

Høsting og avling, sammendrag 4 felt

Det er stor variasjon i varmesum fra feltene i sør i forhold til feltet på Apelsvoll. Feltet i Agder ble høstet 27/9, mens feltet på Apelsvoll ble høstet 23/10. Mest legde har vi sortene Birgit, Victus og Loki. Birgit har høyest bestandshøyde i sammendraget.

Tabell 2. Resultater av sorter av seine åkerbønner Sammendrag 4 felt

Sort	Avling (kg/daa)	Rel. Avling (%)	Vann % ved høsting	Tusenkorvvekt (g)	Råprotein (%)
Tiffany (SSd)	392	94	25,5	470	30,5
Daisy	371	89	25,3	459	30,6
Bolivia	403	97	26,7	412	29,2
Futura	403	97	25,6	476	30,1
Loki	436	105	26,3	465	26,2

Vestfold

Sorten Trumpet ga størst avling i sortsforsøk i Vestfold. Sortene som dyrkes mest som Birgit, Tiffany og Victus klarte seg godt. Stella, som ga største avling i 2022 og veldig gode resultater i 2023, havnet

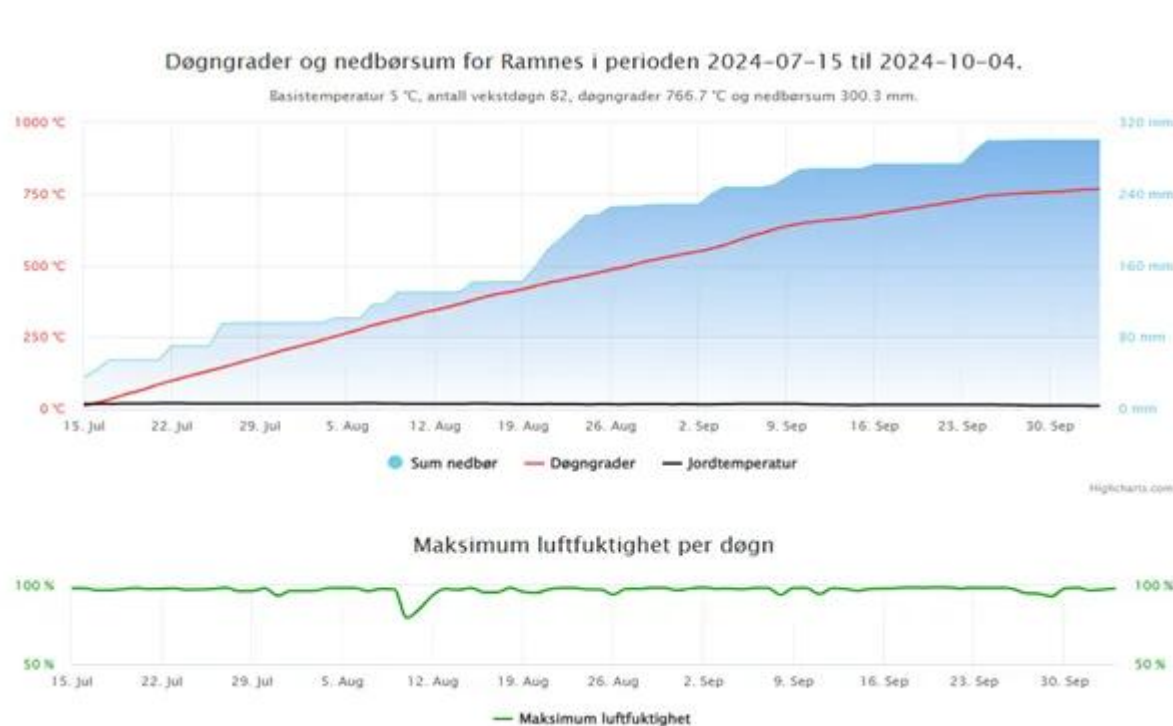
blant de dårligste med tanke både på avling og sykdomsresistens.

Forsøksfeltet ble anlagt hos Sigbjørn Grøtterød på Rise Gård i Tønsberg.

Jordart	Sådato	Såmengde	Høstdato	Gjødsling
Siltig lettleire	26/04	60 frø/m ²	04/10	Ingen

Sum døgngader (basis temp. = 5°C): 1499°C

Feltet ble ikke behandlet med soppmiddel. Sykdomsangrep var notert 17.07 og det var ikke registrert mer enn 2-5 % gråskimmel og sjokoladeflekk i feltet. Etter forsommertørke endret været seg, og i perioden 15. juli til 25. september fikk vi 300 mm regn som kom jevnt fordelt gjennom hele perioden.

Sykdomsregistreringer, Vestfold

Tabell 3. Siste sykdomregistreringer (14.08). Bestandshøyde og legde ved høsting (04.10)

	Sort	Legde (%)	Sjokoladeflekk (%)	Bønnebladflekk (%)	Sein legde (%)	Bestandshøyde (cm)
1	Victus	20	35	8	20	165
2	Tiffany	20	35	8	20	165
3	Stella	13	35	8	13	163
4	Daisy	13	35	8	13	163
5	Bolivia	15	38	5	15	147
6	Futura	20	35	4	20	165
7	Loki	2	28	2	2	153

Høsting og avling, Vestfold

Selv om høsteforholdene i oktober var gode for åkerbønner, var værforholdene i perioden etter blomstring (midt i juli) og nesten fram til høsting, dårlige. Fuktig og varmt vær ga gunstige forhold for hurtig sykdomsutvikling.

Sein høsting medførte at det ikke ble registrert friske ris, uavhengig av sort.

Det ble observert mye mer stråknekk og dryssing hos sortene Bolivia og Victus, enn hos de andre sortene. Sorten Victus hadde laveste bestandshøyde og største prosent av legde, men laveste prosent av soppsykdom. Den ga høyest avling av de kjente sortene som finnes på markedet. Sortene Stella og Daisy er mer utsatt for sjokoladeflekk enn de andre sortene, noe som stemmer med resultatene fra registreringene.

Tabell 4. Resultater av sorter av seine åkerbønner i Vestfold

Sort	Avling (kg/daa)	Rel. Avling (%)	Vann % ved høsting	Tusen Kornvekt (g)	Råprotein (%)
Tiffany (SSd)	353	96	23,5	529,6	31,4
Daisy	277	76	23,1	476,6	31,4
Bolivia	266	73	23,2	391,1	29,9
Futura	367	100	23,5	511,7	31,0
Loki	361	99	22,3	501,1	26,4

I tillegg til sortenes avlingspotensiale, er forskjell i sykdomsresistens noe som med stor sannsynlighet har påvirket avlingen noe negativt i 2024.

Østfold

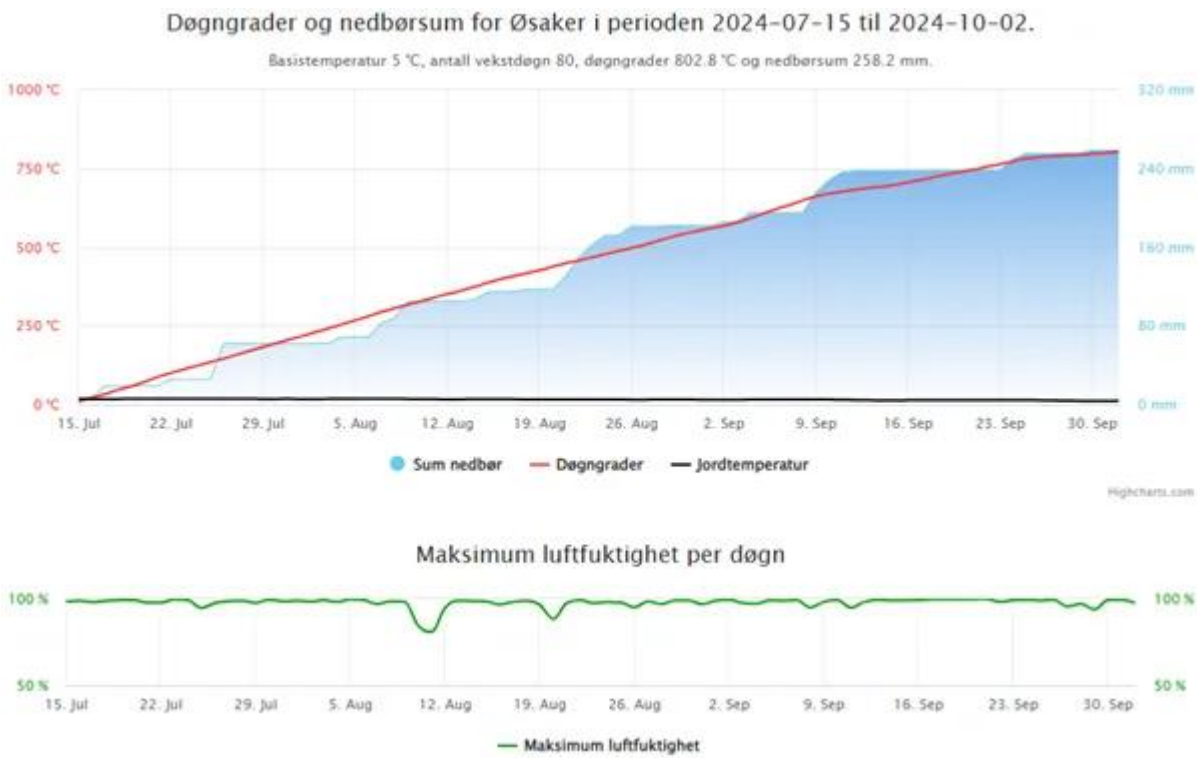
Birgit har gitt høyest avling blant markedssortene. De andre sortene som dyrkes mest som Stella og Tiffany, ligger noe under Birgit i dette forsøket. Loki er den sorten som har gitt høyest avling totalt sett. Sortene Victus og Futura ligger godt under Birgit i avling.

Forsøksfeltet ble anlagt på Øsaker forsøksgård, Sarpsborg.

Jordart	Sådato	Såmengde	Høstedata	Gjødsling
Mellomleire	03/05	60 frø/m ²	02/10	Ingen

Sum døgngader (basis temp. = 5°C): 1528 °C

Feltet ble ikke behandlet med soppmiddel. Sykdomsangrep var notert 24.07 og det var lite sykdom i feltet. Etter forsommertørke endret været seg, og i perioden 15. juli til 25. september fikk vi 255 mm regn som kom jevnt fordelt gjennom hele perioden.

Sykdomsregistreringer, Østfold

Tabell 5. Siste sykdomregistreringer (24.07). Bestandshøyde og legde ved høsting (02.10)

	Sort	Sjokoladeflekk (%)	Bønnebladflekk (%)	Sein legde (%)	Bestandshøyde (cm)
1	Tiffany	1	0	11	152
4	Daisy	1	1	4	148
6	Bolivia	2	0	1	139
8	Futura	1	0	6	150
10	Loki	1	0	0	141

Høsting og avling, Østfold

Selv om høsteforholdene i oktober var gode for åkerbønner, var værforholdene i perioden etter blomstring (midt i juli) og nesten fram til høsting, dårlige. Fuktig og varmt vær ga gunstige forhold for hurtig sykdomsutvikling. Siste sykdomsnotering (24/7) var nok i tidligste laget for å få et godt bilde av sykdomsangrep totalt i feltet.

Birgit har høyest bestandshøyde og mest legde i feltet. Allison hadde lavest bestandshøyde av alle sorter. Minst legde hadde sorten Loki.

Tabell 6. Resultater av sorter av seine åkerbønner i Østfold

Sort	Avling (kg/daa)	Rel. Avling (%)	Vann % ved høsting	Tusenkorntvekt (g)	Råprotein (%)
Tiffany (SSd)	395	93	22,2	488,6	30,6
Daisy	339	80	23,0	485,5	30,4
Bolivia	390	92	22,4	469,2	29,3
Futura	357	84	23,2	494,5	30,4
Loki	435	102	18,8	475,7	26,3

